

Scenariusz zajęć na motywach książki

Grażyny Bąkiewicz *Kto tu rządzi? Demokracja od podwórka*

Autorka: Małgorzata Majewska

- 1. Temat: Odpowiedzialność a demokracja**
- 2. Czas trwania: 90 min**
- 3. Treści podstawy programowej:**

Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Wychowanie młodego pokolenia jest zadaniem nie tylko rodziny, ale również szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać politykę państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania.

Szkoła ma obowiązek wprowadzić uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazać wzorce postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia.

Ważne jest, aby uczeń kształtował postawę otwartości wobec świata i innych ludzi, aktywność w życiu społecznym oraz odpowiedzialność za zbiorowość (klasową, szkolną czy środowiskową).

Praca z tekstem, czytanie ze zrozumieniem, wykorzystywanie i refleksyjne przetwarzanie tekstów (w tym tekstów kultury) to jedne z najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w procesie kształcenia.

Ważne jest też, aby zainteresować ucznia czytaniem na poziomie szkoły podstawowej. Uczeń powinien mieć zapewniony kontakt z książką np. przez udział w zajęciach, na których czytane są na głos przez nauczycieli fragmenty książek. W ten sposób rozwijane są kompetencje czytelnicze, które ukształtują nawyk czytania książek również w dorosłym życiu.

4. Grupa docelowa: klasy 7–8 szkoły podstawowej

5. Cel główny:

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne wybory związanej z podejmowaniem decyzji wśród uczniów klas 7–8 szkoły podstawowej.

6. Cele operacyjne:

Planowany wzrost wiedzy i umiejętności uczniów dotyczy:

- wskazania cech osoby odpowiedzialnej;
- wyjaśnienia terminów: odpowiedzialność, wartości, solidarność, role społeczne;
- umiejętności wskazywania korzyści związanych z postawą prospołeczną.

7. Metody i techniki:

- praca w grupach
- gra słowna

- dyskusja
- praca z tekstem

8. Środki dydaktyczne:

- karta pracy w grupach (dot. odpowiedzialności)
- kartki flipchart i markery
- kartki do sporządzenia krzyżówki

9. Przebieg zajęć:

Wprowadzenie:

Przedstawienie uczniom i uczniom tematu zajęć i jego celów.

Nauczyciel proponuje uczniom zabawę w kręgu: każdy uczestnik zabawy, stojąc w kręgu, podaje swoje imię i pozytywną cechę swojego charakteru zaczynającą się tą samą literą, co jego imię.

Rozwinięcie:

Moduł I

Uczennice i uczniowie i pracują w grupach.

- Po dyskusji wewnątrz grypy na karcie pracy dzieci wypisują, jakie cechy charakteryzują (ich zdaniem) osobę odpowiedzialną. Nauczyciel przysłuchuje się pracy i kontroluje czas przeznaczony na tę część zadania.
- Jedna osoba z zespołu czyta propozycje cech osoby odpowiedzialnej zapisane na karcie. Nauczyciel na kartkach flipchart zapisuje propozycje grupy. Następnie pozostałe grupy uzupełniają zbiór cech osoby odpowiedzialnej swoimi odpowiedziami, a nauczyciel zapisuje te, które nie pojawiły się wcześniej. Gdy wszystkie grupy podadzą swoje odpowiedzi, nauczyciel omawia z uczniami zapisane informacje i zadaje pytania: Czy znacie osobę, która spełnia wszystkie wypisane cechy osoby odpowiedzialnej? Czy uważacie siebie za osobę odpowiedzialną?
- Podsumowując propozycje uczniów, nauczyciel wyjaśnia uczennicom i uczniom, że nie ma osoby, która w każdej sytuacji i okolicznościach spełnia wszystkie wymienione cechy. Uświadamia uczniom, że każdy z nich jest odpowiedzialny w sytuacjach dla niego ważnych i angażuje się w sprawy dla niego istotne (związane z odpowiednim etapem rozwoju fizycznego, psychicznego i emocjonalnego). Wskazuje uczniom i uczennicom, w jakich sytuacjach szkolnych i klasowych uczniowie przejmują odpowiedzialność za funkcjonowanie szkoły. Może posłużyć się przykładami samorządu uczniowskiego, trójki klasowej, a nawet funkcji szatniarza i łącznika z biblioteką czy osoby, która podaje, co było na lekcjach chorej koleżance czy koledze. Uczniowie mogą podawać swoje przykłady odpowiedzialności w codziennym życiu szkoły.

Moduł II

- Nauczyciel krótko przedstawia uczniom książkę *Kto tu rządzi? Demokracja od podwórka* i charakteryzuje postać Oleńki. Cytuje fragment książki:
„A jeszcze jedno – jestem Oleńka, jeszcze zwykła dziewczynka, ale wkrótce – kto wie?”
- Nauczyciel wskazuje, że w klasie wszyscy uczniowie mogą czuć się zwykłymi dziećmi, jednak każdy z nich pełni w klasie swoją funkcję (bardziej lub mniej oficjalną; np. przewodniczącego

kasy, sportowca, naukowca, żartownisia, pomocnika itp.). Uczniowie mogą wspólnie wskazać role, które pełnią w społeczności klasowej (ważne, aby nauczyciel zwracał uwagę na pozytywny aspekt tego ćwiczenia). Po wskazanych cechach uczniowie odpowiadają na pytania:

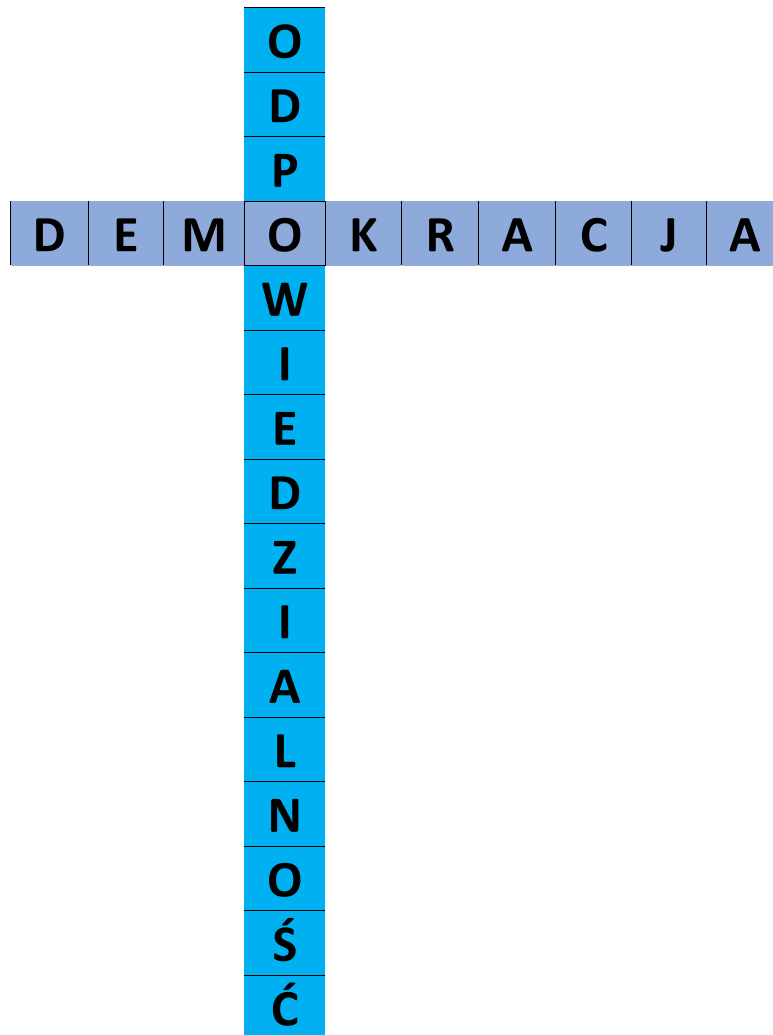
Kim mógłbyś zostać w przyszłości z taką pozytywną cechą?

Odpowiedzi udzielają chętni uczniowie. Mogą również wskazywać zawody, które mogą się pojawić w przyszłości, jak wskazana cecha wpłynie pozytywnie na działalność całego zespołu i uargumentować swoją wypowiedź.

- Uczniowie otrzymują od nauczyciela kartkę z przygotowanym hasłem krzyżówki „ODPOWIEDZIALNOŚĆ” i w grupach przygotowują pytania i odpowiedzi, aby stworzyć krzyżówkę.

POLECENIE DLA UCZNIÓW:

Ułóż krzyżówkę do podanych rozwiązań:

Zakończenia:

Uczniowie prezentują swoje prace innym uczennicom i uczniom.

Na podsumowanie zajęć nauczyciel czyta kolejny fragment książki *Kto tu rządzi? Demokracja od podwórka*:

„Wszyscy jesteście potrzebni. Każdy z was jest inny, ale to dobrze, bo co innego możecie zaoferować państwu. Bez względu na różnice jesteście tak samo ważni!”.

Nauczyciel omawia z uczniami pojęcie „demokracji” i wskazuje im, że bez względu na ich różnorodność, każdy z nich ma wpływ na decyzje, które muszą podejmować. Odpowiedzialność, która się za tym kryje, ma wpływ na przyszłość zarówno w życiu szkolnym, w środowisku rówieśniczym, sąsiedzkim, a także w przyszłość ich i państwa, w którym żyją.

10. Bibliografia:

Grażyna Bąkiewicz *Kto tu rządzi? Demokracja od podwórka*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2022

11. Netografia

<https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2018/03/podstawa-programowa-kształcenia-ogólnego-z-komentarzem.-szkola-podstawowa-wos.pdf>